

The Holy See

KATEHEZA PAPE IVANA PAVLA II.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 28. siječnja 2004.

Pravednikovo pouzdanje u Gospodina

Kateheza br. 10: Pravednikovo pouzdanje u Gospodina Uvodno čitanje: Psalam 11 (Večernja ponedjeljka 1. tjedna) Gospodinu se utječem! / Zašto dakle govorite duši mojoj: / "Odleti u goru kao ptica!" / Gle, bezbožnici već luk napeše, / za tetivu strijelu zapeše / da iz potaje ustrijele pravednika. / Kad su temelji uzljuljani / što da učini pravednik? / Gospodin je u svom svetom Hramu, / Gospodin na nebeskom sjedi prijestolju. / Oči njegove motre, / vjeđama proniče sinove ljudske. / Gospodin proniče pravedna i nepravedna, / iz dna duše mrzi silnika. / Na grešnike će izliti žeravu i sumpor, / vjetar ognjeni bit će dio njine sudbine. / Pravedan je Gospodin i pravednost ljubi, / čestiti će gledat lice njegovo.

1. Nastavlja se naše promišljanje o psalamskim tekstovima koji su bitan čimbenik službe Večernje. Upravo smo dopustili da u našim srcima odzvanja Psalam 11, kratka molitva ufanja koja je, u hebrejskom izvorniku, ritmički podijeljena ponavljanjem svetoga Božjega imena Adonaj, Gospodin. To ime odjekuje na početku (usp. r. 1), nalazi se triput u sredini Psalma (usp. rr. 4-5), te se ponovno vraća na kraju (usp. r.7). Duhovni tonaliteta čitave pjesni dobro je izražen zaključnim retkom: "Pravedan je Gospodin i pravednost ljubi". To je korijen svakoga ufanja i izvor svake nade u danima tame i iskušenja. Bog nije ravnodušan u odnosu na dobro i zlo, on je Bog dobri, a ne neki tamni, neshvatljivi i misteriozni odreditelj sudbe.

2. Psalam se odvija, u biti, kroz dva prizora. U prvome (usp. rr. 1-3) opisan je bezbožnik u svojoj prividnoj pobjedi. Ocrtan je uz pomoć ratničkih i lovačkih slika: izopačen je, napinje svoj ratnički ili lovački luk kako bi svirepo udario svoju žrtvu, to jest pravednika (usp. r. 2). Ovaj posljednji se, stoga, nalazi u napasti da utekne i da se oslobodi tako neumoljiva zagrljaja. Htio bi pobjeći "u goru

kao ptica" (r. 1), daleko od vrtloga zla, od zasjede zlih, od strijela objeda što ih grešnici izdajnički odapinju. U pravedniku se vidi neka vrsta obeshrabrenosti, jer se osjeća samim i nemoćnim pred navalom zla. Čini mu se kao da su poljuljani temelji pravednoga društvenoga poretka i potkopani potpornji ljudskoga suživota (usp. r. 3).

3. U tom trenutku dolazi do preokreta, označenog drugim prizorom (usp. 4-7). Gospodin, uzvišen u nebeskome prijestolju, svojim prodornim pogledom obgrljuje čitav ljudski obzor. S toga transcendentnoga položaja, znaka božanskoga sveznanja i svemoći, Bog može prosuditi i vrednovati svaku osobu, razlikujući dobro od zla i silovito osuđujući nepravdu (usp. 4-5). Vrlo je sugestivna i utješna slika božanskoga oka čija je zjenica stalno pozorna na naša djela. Gospodin nije neki daleki vladar, zatvoren u svoj pozlaćeni svijet, nego budna Prisutnost svrstana na stranu dobra i pravde. On vidi i providi, zahvaćajući u svijet svojom riječi i svojim djelovanjem. Pravednik predviđa da će, kao u slučaju Sodome (usp. Post 19,24), Gospodin "na grešnike izliti žeravu i sumpor" (Ps 11,6), znakove Božjega suda koji čisti povijest, osuđujući zlo. Bezbožnik, udaren ovom užarenom kišom koja predoznačuje njegovu konačnu sudbinu, shvaća da "ima Boga da sudi na zemlji!" (Ps 58,12).

4. Psalam se, međutim, ne zaključuje ovom tragičnom slikom kazne i osude. Posljednji redak otvara obzor prema svjetlosti i miru namijenjenima pravedniku koji će motriti svoga Gospodina, pravednoga suca, ali prije svega milosrdnoga osloboditelja: "čestiti će gledat lice njegovo" (Ps 11,7). To je iskustvo radosne komunikacije i smirenoga povjerenja u Boga koji oslobađa od zla. Kroz slično iskustvo prošli su brojni pravednici tijekom povijesti. Mnoga izvješća opisuju ufanje kršćanskih mučenika sučeljenih s patnjama i njihovu jakost koja nije izbjegavala kušnje. U Euplovim djelima, opisu mučeništva toga đakona iz Katanije, preminuloga oko 304. godine pod Dioklecijanom, čita se kako Euplus spontano izriče ovaj slijed molitava: "Hvala ti, Kriste: zaštititi me jer trpim poradi tebe... Častim Oca i Sina i Duha Svetoga. Častim Sveto Trojstvo... Hvala ti, Kriste. Dođi mi upomoć, Kriste! Poradi tebe trpim, Kriste... Velika je tvoja slava, Gospodine, u službenicima koje si se dostojao sebi pozvati! Zahvaljujem ti, Gospodine Isuse Kriste, jer me tvoja snaga utješila; ti nisi dozvolio da moja duša propadne s bezbožnicima i udijelio si mi milost svoga imena. Sada potvrdi ono što si u meni učinio, kako bi bila postišena drskost Neprijatelja" (A. Hamman, *Pregchiere dei primi cristiani*, Milano 1955, str. 72-73).